

« zurück blättern vor »

FUGA subst. f., ab 1561. **1)** ‘Spalte, in der zwei Gegenstände aufeinandertreffen; Nute an einem Brett; Element, durch das zwei Teile zusammengehalten werden’ – ‘miejsce spojenia części jakiejś całości; rowek wzdłuż krawędzi deski lub płyty kamiennej; element, spajający inne elementy, spoina’: 1568 SienHerb 579, SPXVI *Vczyńże ftego másć, tą pomázuy fugy / około nog łozowych / á tym ie [pluskwy] potruiesz.* ◊ (†1572) 1577 3.Leop.Exod. 26/24, L *Wszystkie deszczki jedna fuga będzie trzymała.* ◊ 1578 Oczko 16, SPXVI *wodę taką miernio mieć ciepłą trzebá / [...] áby fye fkorá y kość (Cránium zowiém) zágrzała y otworzyła / y przez fugi álbo Commissury / wewnątrz wyfufzała / y potwierdzála.* ◊ 1599 WujBib Ex 26/24, SPXVI *A będą [deszczki] fpoioné od dołu áz do wierzchu / á wfzytkie iedná fugá [compago] będzie trzymała.* ◊ 1643 Arch. 61, L *Fugi w łozu armatnym, są owe wydłubane dziury, przez które się rygle ściągają i łozé mocno się bija.* ◊ (1646) 1986 Susza 160 *ramy z fugami kóto obrazu misternie i drogocennie zrobione.* ◊ (†1696) 1747 Pot.Jow. 116, L *Oni śpią, choć słońce przez fugi świeci.* ◊ 1859 Wol.Dom. I 145, DOR *W warsztaciku trumniarskim Józiak spracował się nad fugami i gzymysami dużej trumny.* ◊ 1951 Huss.Mur 95, DOR *Ustawił jeszcze kilka cegieł i przestrzegł: – zawsze zważaj na to, żeby wierzchnia sychta kryła fugi spodniej.* – SPXVI, CN, TR, L, SWIL, SW (cieś. stol.), LSP, DOR (rzem.). **2)** ‘Element, das sich im Schieber einer Dampfmaschine befindet’ – ‘rama szufladowa w suwaczu maszyny parowej’: SW, LSP. **3)** ‘freier Raum zwischen Häusern, Gesteinsschichten u.dgl.’ – ‘wolna przestrzeń (między domami, warstwami skał itp.):’ 1934 Lewiń.J.Afr. 8, DOR *Bardzo często magma wdziera się w fugi pomiędzy poszczególnymi ławicami osadów.* ◊ (1947) 1948 Żukr.Piór. 16, DOR *Przez fugę między domami, ujętą stromizną dachów, widać było stare doki, las masztów, na których rozkwitały gwiazdy latarni sygnałowych.* – nur DOR. ◊ **Etym:** nhd. *Fuge* subst. f., ‘Verbindung(sstelle) zweier passender Teile und eine evtl. Lücke dazwischen; Nute eines Brettes; längliche Vertiefung in einem Gegenstand; Fuge’, GRI. ◊ **Konk:** *spoina* subst. f., bel. seit 1951, DOR, zuerst geb. SW, nur für Inh. 1, 3; *szczelina* v., bel. seit 1781–1782, L, zuerst geb. L, nur für Inh. 1. ◊ **Hom:** *fuga* subst. f., ‘mehrstimmige Form in der Musik’, bel. seit 1848, DOR, zuerst geb. L; *fuga* subst. f., ‘Flucht’, bel. seit †1696, SW, zuerst geb. SW. ◊ **Der:** *fugować* v. imp., 1561 Leop Ex 36/22, SPXVI *Dwoie fugowanie było w każdym Forście żeby fie ieden z drugim zchodził.* ◊ (1563) 1961 InwMieszcz nr 109, SPXVI *Pas wielki, pozłocisty, fugowany.* Zuerst geb. CN, nur für Inh. 1; *fugówka* subst. f., zuerst geb. SWIL, nur für Inh. 1; *fugowy* adj., zuerst geb. SW, nur für Inh. 1. ♦ Inhalt 2 scheint eine polnische metaphorische Neuerung zu sein, so auch vielleicht Inhalt 3.

« zurück blättern vor »